

Sygn. akt II KK 13/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Marian Buliński (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza,
w sprawie **D. S., R. G. i A. P.**
skazanych z art. 282 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 15 marca 2017 r.,
kasacji wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 10 marca 2016 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w [...]
z dnia 17 października 2014 r.,

I. uchyla zaskarżony wyrok w odniesieniu do oskarżonych D. S., R.G. oraz A.P. i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

II. zarządza zwrot na rzecz oskarżonych wniesionych przez nich opłat od kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 października 2014 r. (II K .../08)

I. D.S.:

A. w ramach zarzucanego mu w pkt. I aktu oskarżenia czynu został uznany za winnego tego, że w bliżej nieustalonym okresie jednak nie wcześniej niż 14 maja 1998 r. i nie później niż do 27 maja 2003 r., w [...] działając w krótkich odstępach czasu wspólnie i w porozumieniu z R.G., A.P., M.F. oraz z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą zamachu na zdrowie i gwałtownego zamachu na mienie, doprowadził P.B. i P.J. — właścicieli pub'u „L.”, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 600 (sześćset) dolarów amerykańskich miesięcznie, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne co stanowi przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

B. w ramach czynu zarzucanego mu w pkt. II został uznany za winnego tego, że działając wspólnie i w porozumieniu z A. P. oraz innymi nieustalonymi osobami, w bliżej nieustalonym okresie jednak nie wcześniej niż od 23 września 2002 roku i nie później niż do 27 maja 2003 r. w [...] działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą zamachu na zdrowie i gwałtownego zamachu na mienie doprowadził R.H. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci 1.500 (jednego tysiąca pięciuset) dolarów amerykańskich miesięcznie przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne co stanowi przestępstwo z art. 282 k.k. wz. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i ustalił, iż oba czyny stanowią ciąg przestępstw i na podstawie art. 282 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 4 (czterech) lat pozbawiania wolności;

II. R.G.:

- w ramach zarzucanego mu w pkt. I aktu oskarżenia czynu został uznany za winnego tego, że w bliżej nieustalonym okresie jednak nie wcześniej niż od 14 maja 1998 r. i nie później niż do 8 lutego 2000 r., w [...] działając w krótkich odstępach

czasu wspólnie i w porozumieniu z D.S., A.P., M.F. oraz innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą zamachu na zdrowie i gwałtownego zamachu na mienie doprowadził P.B. i P.J. – właścicieli pub'u „L.”, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 600 (sześćset) dolarów amerykańskich miesięcznie, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne co stanowi przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 282 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

III. A.P.:

A. w ramach zarzucanego mu w pkt. I aktu oskarżenia czynu został uznany za winnego tego, że w bliżej nieustalonym okresie jednak nie wcześniej niż od 10 lutego 2000 r. i nie później niż do 31.01.2002 r., w [...], działając w krótkich odstępach czasu wspólnie i w porozumieniu z D.S., R.G., M.F. oraz innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w osiągnięcia w celu korzyści majątkowej, groźbą gwałtownego zamachu na mienie i zamachu na zdrowie doprowadzili P.B. i P.J. – właścicieli pub'u „L.” mieszczącego się w [...], do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 600 (sześćset) dolarów amerykańskich miesięcznie co stanowi przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

B. ramach czynu zarzucanego mu w pkt. II został uznany za winnego tego, że działając wspólnie i w porozumieniu z D. S. oraz innymi nieustalonymi osobami, w bliżej nieustalonym okresie jednak nie wcześniej niż od 23 września 2002 r. i nie później niż do 31 marca 2004 r., w [...] działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą zamachu na zdrowie i gwałtownego zamachu na mienie doprowadził R.H. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci 1.500 (jednego tysiąca pięciuset) dolarów amerykańskich miesięcznie co stanowi przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i ustalił, iż oba czyny stanowią ciąg przestępstw i na podstawie art. 282 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawiania wolności.

Tym samym wyrokiem M. F. w ramach zarzuconego mu w pkt I aktu oskarżenia czynu został uznany za winnego tego, że:

– w bliżej nieustalonym okresie jednak nie wcześniej niż od 1 lutego 2002 r. i nie później niż do 27 maja 2003 r., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w wspólnie i porozumieniu z R.G., A.P., D.S. i innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, groźbą gwałtownego zamachu na mienie i zamachu na zdrowie doprowadzili P.B. i P.J. – właścicieli pub'u „L.” mieszczącego się w [...], do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 600 (sześćset) dolarów amerykańskich co stanowi przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na tej podstawie skazał go i wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.

Nadto tym wyrokiem postępowanie wobec P. K. umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. ustalając, iż zarzucany czyn stanowi przestępstwo z art. 58 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Apelację od tego wyroku złożyli obrońcy oskarżonych.

Obrońca oskarżonego D.S. zarzucił temuż orzeczeniu:

„I. Naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie:

1. Art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, oparcie orzeczenia na wyselekcjonowanych z materiału dowodowego okolicznościach świadczących na niekorzyść oskarżonego i pominięcie tych, które świadczą na jego korzyść, jak również niewystarczające wyjaśnienie w uzasadnieniu orzeczenia, na jakich dowodach oparł się Sąd przy wydawaniu orzeczenia i z jakich przyczyn nie uznał dowodów przeciwnych;
2. Art. 389 § 1 i 2 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. poprzez nie odczytanie oskarżonemu protokołu jego wyjaśnień z postępowania przygotowawczego, które D.S. złożył w dniu 15.10.2008 r., a następnie powoływanie się na powyższy dowód w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co w konsekwencji spowodowało, że Sąd orzekał na podstawie dowodu, który nie został w sposób prawidłowy ujawniony w toku rozprawy głównej.

II. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku i mających wpływ na jego treść wyrażający się w ustaleniu, że oskarżony D.S. dopuścił się zarzucanych mu czynów, podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie pozwala na przyjęcie sprawstwa i winy oskarżonego.”

Nadto niezależnie od tych zarzutów obrońca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 64 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie w kwalifikacji przypisanych oskarżonemu czynów, pomimo iż - abstrahując od prawidłowości przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny dowodów i dokonanych ustaleń faktycznych - nawet przy przyjęciu sprawstwa i winy oskarżonego nie można przypisać mu działania w warunkach powrotu do przestępstwa.

W oparciu o to obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Obrońca oskarżonego R.G. zarzucił temuż orzeczeniu:

„1. na mocy art. 438 pkt. 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegającą na dowolnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych i przyjęcia że oskarżony R.G. popełnił zarzucony mu czyn z pkt. II (po sformułowaniu orzeka) Wyroku, w sytuacji, w której ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż oskarżony nie dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego.

2. na mocy art. 438 pkt. 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę Wyroku w odniesieniu do oskarżonego R.G., który miał wpływ na treść Wyroku, polegający na:

- błędnym przyjęciu, iż osk. R. G. stosował przemoc lub groźby zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie w stosunku do pokrzywdzonych i doprowadził przez to do niekorzystnego rozporządzenia przez nich mieniem własnym w postaci kwot pieniędzy po 600 USD miesięcznie;
- przyjęciu, iż świadek P. J. potwierdza, iż osk. R. G. dopuścił się popełnienia

zarzucanego mu czynu zabronionego, w sytuacji gdy analiza zeznań tego świadka prowadzi do całkowicie odmiennej tezy o braku potwierdzenia udziału osk. R. G. w popełnieniu zarzucanego mu czynu;

– brak wskazania w jakiej łącznej kwocie osk. R. G. miałby doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. B. i P. J..”

W oparciu o to skarżący wniósł o:

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części i uniewinnienie oskarżonego R. G. od stawianego zarzutu, ewentualnie o
2. uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego A.P. zarzucił temuż orzeczeniu:

„obrazę przepisów prawa procesowego mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 k.p.k., art 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegającą na błędnej i wybiórczej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, że:

1. „nie ma żadnych podstaw by nie dać wiary zeznaniom P. B.” (k. 23 uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy teza taka jest dalekim uproszczeniem, a jej postawienie nie jest możliwe gdy weźmie się pod uwagę takie okoliczności jak:

– nieprawdopodobna całkowita zbieżność zeznań świadka P. B. z dnia 05 lipca 2006 r., k. 224 w postaci „nasz lokal może ulec dewastacji i zniszczeniu oraz, że może ucierpieć na tym moja rodzina, pracownicy oraz goście lokalu (...) Następnie systematycznie co miesiąc w okresie od 1997 – 2002 płaciliśmy haracz grupie A. KK. i D. S.” oraz zeznań świadka E. S. - B. z dnia 06 lipca 2006 r., k. 226 w postaci „nasz lokal może ulec dewastacji i zniszczeniu oraz, że może ucierpieć na tym moja rodzina, pracownicy oraz goście lokalu (...) Następnie systematycznie co miesiąc w okresie od 1997 - 2002 płaciliśmy haracz grupie A. KK. i D. S.”, co wskazuje, że świadkowie nie składali zeznań w ramach swobodnej wypowiedzi, a ich cytowane stanowiska, dodatkowo odmienne od pierwotnych depozycji, są wystarczającą przesłanką do potraktowania zeznań P. B. z maksymalną ostrożnością, co nie miało miejsca;

– niemożliwa do procesowego zakwestionowania odmienna ocena zdarzeń przez współnika P.B., tj. P.J., który w zeznaniach z dnia 04 lipca 2006 r., k. 222 wskazał, że „wspólnie z P. podjęliśmy decyzję, że lepiej będzie jak zapłacimy te pieniądze i

będziemy mieć spokój w lokalu", co świadczy o braku „przemocy, groźby zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie”, które są przesłankami wymaganymi do zaistnienia przestępstwa zarzucanego oskarżonemu A. P.;

– odmienne od ustalonych przez Sąd I Instancji przedstawianie relacji P.B. z oskarżonymi, którzy w zeznaniach współnika P.B., tj. P.J. jawią się jako biznesowi przyjaciele, co widać wyraźnie w następującym fragmencie zeznań – „P. mi mówił że wspólnie z panem S. lub jego żoną otwiera solarium. (...) Kafejka internetowa i biuro podróży też sprzątały dziewczyny od oskarżonego (R.G.). przyp. adw. P.W.). Najprawdopodobniej były faktury za sprząatanie.” (zeznanie z dnia 20 kwietnia 2010 r., k. 1067);

2. „wiarygodnym jest, iż świadek prowadziła salon razem z żoną S. bo myślała, że będzie dobrze. Spotykali się i odwiedzali się. Może wydawać się to dziwne i nieracjonalne, ale w ocenie Sądu jest w pełni usprawiedliwione sytuacją(...)” (23v uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy teza taka jest przekroczeniem sędziowskiej swobody orzeczniczej, szczególnie gdy weźmie się pod uwagę, że sam świadek E. S. w zeznaniach z dnia 28 października 2010 r., k. 1227 wskazała, że „nie jest w stanie wyjaśnić, jak prowadzenie interesu z ludźmi którym płaci się haracz ma zapewnić bezpieczeństwo”, co tym bardziej uniemożliwia wydawanie opinii usprawiedliwiających i tak bardzo wątpliwą argumentację świadka;

3. „Fakt, iż P- B. i E. S. w swych pierwszych zeznaniach nie mówili o płaceniu haraczem nie wpływa na wiarygodność zeznań (...)” (k. 24v uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy całokształt zarzutów niniejszej Apelacji wskazuje, że właśnie pierwsze zeznania odpowiadają rzeczywistości, bowiem nie ma żadnych powodów by kwestionować ich wartość, w szczególności gdy jest mowa o „ochronianiu naszego lokalu - po koleżeńsku za 600 USD miesięcznie” (zeznania świadka P.B. z dnia 13 czerwca 2006 r., k. 218v) oraz o wspólnej zgodzie „na ich propozycję na tzw. ochronę lokalu za 600 dolarów miesięcznie”, które to depozycje zostały wyrażone ponad 4 lata po okresie objętym zarzutami, a zatem w sytuacji braku emocjonalnego podejścia zeznających do przeszłych zdarzeń;

4. „Bali się oni (małżonkowie B. - przyp. adw. P.W.) całej sytuacji i byli tak zastraszeni, że podejmowali wszelką współpracę by zapewnić sobie względny spokój i dobre relacje, które w ich ocenie gwarantowały im bezpieczeństwo” (k. 25v

uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy teza taka wykracza poza ocenę sytuacji stając się nieuprawnionym zastępowaniem zeznań świadka zeznaniem Sądu *meriti*, który pominął nadto, że E. S. w zeznaniach z dnia 09 listopada 2005 r., k. 106v nazwała osobę „zastraszającą” w sposób niespotykany familiarny *per* „D.” w trakcie znajomości z którym „i S. St. poznała szereg osób z ich otoczenia”, zaś P. B. wskazał, że owi zastraszający „raz czy dwa przyjechali na Sylwestra, ponieważ salon był u nas w domu” (zeznanie z dnia czerwca 2010 r., k. 1103), co dowodzi że zarówno P. B. jak i E. S. nie byli „tak zastraszeni”, a ich relacje z zastraszającymi pozbawione są przestępczej zależności wymaganej do zaistnienia występkę z art. 282 k.k.;

5. „Niby dlaczego nie można sprzątać u osoby, od której wymusza się haracze, czy nie można otworzyć z nim salonu (...)” (k. 25v uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy teza taka nie uwzględnia wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, które podpowiada, że normalny człowiek stroni od oprawcy, nie zaś robi z nim wspólne interesy, co słusznie stanowi przedmiot zdziwienia ze strony oskarżonych R.G., który wyjaśnił, że „wydaje mi się niesłychane abym mógł zastraszać ich i sprzątać te pomieszczenia” (wyjaśnienie z dnia 10 stycznia 2010 r., k. 1033) oraz D. S. który wyjaśnił, że „gdybym ja ich zastraszał to nie prowadziłbym z nimi wspólnie interesu, nie spotykalibyśmy się również prywatnie” (wyjaśnienie z dnia 13 lutego 2008 r., k. 398);

6. „Powyższe zeznania (K. D. i świadka R.H. na temat kwoty tzw. „haraczu” i jego charakteru - przyp. adw. P.W.) wymykają się spod kontroli Sądu bowiem nie ma żadnych dowodów, by je zweryfikować i ocenić. Niemniej nie stanowi to żadnego problemu w świetle możliwości przypisania winy oskarżonym (...)” (k. 270 uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy swoboda orzecznicza zakreślona jest materiałem dowodowym, a niemożliwość jego weryfikacji powinna stanowić jednak problem „w świetle możliwości przypisania winy oskarżonym”, tym bardziej że obaj świadkowie drastycznie różnią się w opisie sytuacji, zeznając opozycyjnie co do wielkości haraczu (1000 \$ lub 1500 \$), oraz jego charakteru, który dla K. D. *jest* „wyświadczeniem przysługi dla Firmy H. ze strony tych osób”(zeznania z dnia 23 września 2008 r., k. 548), zaś dla R.H. niewymuszonym „haraczem” (zeznanie z dnia 13 sierpnia 2006 r., k. 327), który płacony był pomimo, że „nie miały też

miejsca takie sytuacje, aby oni usiłowali dać mi do zrozumienia, że jeżeli nie będę płacił to coś może się stać” (zeznanie z dnia 13 sierpnia 2006 r., k. 327);

7. Sąd dał częściową wiarę zeznaniom świadka [...], w zakresie jaki pozostaje w zgodzie z zeznaniami P.B. i E. S. (k. 28v oraz 29 uzasadnienia skarżonego wyroku), podczas gdy Sąd nie przedstawił żadnych racjonalnych argumentów dlaczego odmawia wiarygodności świadkom w tej części, w której ci zeznają na korzyść oskarżonych i w sposób opozycyjny do P.B. i E.S. przedstawiają relacje wymienionych z oskarżonymi, co widać wyraźnie w następujących zeznaniach:

– świadka A. H. z dnia 24 października 2011 r., k. 1406 o treści „P.B. znam, bo to przyjaciel mojego szefa (R.G. - przyp. adw. P.W.), (...) Pan B. nie sprawiał wrażenia osoby zastraszonej. (...) Wiem, że za sprzątanie były wystawiane faktury”,

– świadka K. K. z dnia 30 maja 2012 r., k. 1568 o treści „Znam pana S.. Pracowałam u jego współpracownicy E. B. (...) Pani B. i pan S. się przyjaźnili kiedy ja tam pracowałam. Z tego co widziałam to między nimi były bliskie, przyjacielskie relacje.

– świadka E.B. z dnia 18 września 2012 r., k. 1617 o treści „Między panem D.S. i panią E. B. i P. B. były bardzo dobre stosunki. (...) wydawało mi się, że pan D. i państwo B. jakby byli rodziną, później okazało się że to dobrzy znajomi”.

– świadka M. B. z dnia 09 grudnia 2013 r., k. 1901 o treści „Ja myślałam, że oskarżony S. i pan B. to jest rodzina. Przebywali razem, były imprezy na których razem bywali. E. i Ś. były przyjaciółkami. P. nie zwracał się inaczej do D. jak przyjacielu, bracie”, co łącznie skutkowało przyjęciem, że A. P. dopuścił się zarzucanego czynu, w sytuacji gdy ocena sprawy uwzględniająca przedstawione powyżej okoliczności z pkt 1 - 7, które są przeciwne tezom Sądu, nie pozwala na przypisanie oskarżonemu sprawstwa wymuszenia rozbójniczego.”

W oparciu o to skarżący wniósł o:

I. uchylenie skarżonego wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 października 2014 r., w części dotyczącej pkt III. A, III. B i IX tenoru skarżonego wyroku oraz orzeczenie co do istoty sprawy poprzez ustalenie, iż oskarżony A. P. nie jest winny zarzucanych mu czynów;

ewentualnie

II. uchylenie skarżonego wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 października 2014 r., w części dotyczącej pkt III. A, III. B i IX tenoru skarżonego wyroku i

przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Apelację wniósł także obrońca oskarżonego M. F.

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 10 marca 2016 r. (XKa .../15) zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że przyjął jako datę końcową okresu działania oskarżonego D.S. opisanego w punkcie IA sentencji wyroku i oskarżonego M. F. opisanego w punkcie IV sentencji wyroku sierpień 2002 r. oraz z opisu czynów z punktów IA i IB sentencji wyroku wyeliminował sformułowanie „przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne”, a z przyjętej kwalifikacji prawnej powyższych czynów sformułowanie „w zw. z art. 64 § 1 k.k.”; wymierzoną wobec oskarżonego D.S. w punkcie I sentencji wyroku karę pozbawienia wolności złagodził do 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy; w pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy.

Kasacje od tego wyroku złożyli obrońcy skazanych.

Obrońca skazanego D.S. zarzucił temuż orzeczeniu rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

„I. Art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. polegające na niedostrzeżeniu przez Sąd II instancji uchybień w wyroku Sądu I Instancji i wydaniu orzeczenia nadal obarczonego uchybieniami wynikającymi z dokonania przez Sąd I Instancji dowolnej, nie zaś swobodnej oceny materiału dowodowego, przeprowadzonej wbrew wskazaniom wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego, a przede wszystkim przyjęciu jako własnych ustaleń i ocen dowodów poczynionych przez Sąd I Instancji, mimo że ustalenia te były oparte na ocenie dowodów przeprowadzonej wbrew treści art. 7 k.p.k., jak również sprzeczne z dowodami zgromadzonymi w sprawie i nieoparte na całokształcie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy, przy uwzględnieniu wyłącznie okoliczności niekorzystnych dla skazanego i nie wzięciu pod uwagę tych, które świadczą na jego korzyść, jak również poprzez nienależyte odniesienie się w uzasadnieniu orzeczenia do podniesionych w środku odwoławczym zarzutów;

II. Art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez dokonanie nieobiektywnej, sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodów przeprowadzonych w toku rozprawy odwoławczej, tj. zeznań E.S. oraz R. O. (obecnie R. O.), jak również dowodów z dokumentów w postaci protokołu rozprawy z dnia 24.04.2015 r. w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym sygn. akt V K .../14 oraz pisma z Prokuratury Apelacyjnej w [...] Wydział V ds. Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji z dnia 8.09.2015 r. (sygn. akt Ap V Ds. .../14) potwierdzającego fakt toczącego się postępowania karnego, w którym badany jest wątek wpływania funkcjonariuszy CBS KGP Zarząd w [...] na zeznania E.S. i rozstrzygnięcie wynikających z powyższych dowodów wątpliwości co do prawidłowości przeprowadzanych w niniejszej sprawie przesłuchań świadków na niekorzyść skazanego.”

W oparciu o to wniósł o:

- uchylenie wyroku II instancji i poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji i uniewinnienie skazanego, ewentualnie o:
- uchylenie wyroku Sądu II instancji i poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o:
- uchylenie wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego R.G. zarzucił temuż orzeczeniu naruszenie w stopniu rażącym prawa, mającego istotny wpływ na treść wyroku, tj.

„1. Art. 282 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż skazany R. G. stosował wobec pokrzywdzonych przemoc, groźbę zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtowny zamach na ich mienie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej od pokrzywdzonych polegającej na rozporządzeniu mieniem w postaci pieniędzy, w sytuacji, w której zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do zastosowania wobec skazanego R. G. dyspozycji z art. 282 k.k. z uwagi na brak wypełnienia przez skazanego znamion strony przedmiotowej tego czynu zabronionego.

2. Art. 18 § 1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie wobec skazanego R. G. polegające na przyjęciu, iż R. G. dopuścił się czynu zabronionego z art. 282 k.k. działając wspólnie i w porozumieniu z A.P.

oraz M.F. w sytuacji, gdzie wspomniane osoby miały dokonywać tego samego czynu zabronionego w innych okresach czasu.

3. Art. 440 k.p.k. poprzez jego nie uwzględnienie i utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji z dnia 17.10.2014 r. skutkujące rażącą niesprawiedliwością w odniesieniu do skazanego R. G. , któremu przypisano współdziałanie w popełnieniu przestępstwa z art. 282 k.k. wspólnie i w porozumieniu m.in. z A.P. oraz M.F. sytuacji w której ww. osoby według ustaleń Sądu I jak i w szczególności Sądu II instancji działały w innych okresach czasu niż R. G., albowiem odpowiednio A. P. w okresie od 10.02.2000 r. do 31.01.2002 r. zaś M. F. od 1.02.2002 r. do 27.03.2003 r., zaś R. G. w okresie wcześniejszym tj. od 14.05.1998 r. do 8.02.2000 r., co w konsekwencji winno skutkować zmianą wyroku Sądu I instancji na korzyść oskarżonego poprzez jego uniewinnienie.”

W oparciu o to skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości w zakresie R.G. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Obrońca skazanego A.P. zarzucił temuż orzeczeniu:

„rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., poprzez nienależyte rozważenie oraz brak rozważenia w apelacji oskarżonego A.P. zarzutu błędnej i wybiórczej oceny przez Sąd *a quo* zgromadzonego materiału dowodowego w zakresie:

1. nieprawdopodobnej zbieżności zeznań świadka P. B. z dnia 05 lipca 2006 r. (k. 224) oraz zeznań świadka E.S. z dnia 06 lipca 2006 r. (k. 226);
2. pominięcia oczyszczających oskarżonego A.P. zeznań P.J. z dnia 04 lipca 2006 r. (k. 222);
3. oceny relacji współoskarżonych, w tym A.P. z pokrzywdzonymi;
4. oceny tzw. „haraczu”, szczególnie w świetle zeznań K. D. z dnia 23 września 2008 r. (k. 548), oraz R.H. z dnia 13 sierpnia 2006 r. (k. 327);
5. pominięcia oczyszczających oskarżonego A.P. wszystkich zeznań K. K., E.B., M. B. i A. H.,

w następstwie czego doszło do niezasadnego utrzymania w mocy zaskarżonego orzeczenia Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 października 2014 r.”

W oparciu o to skarżący wniósł o:

uchylenie skarżonego wyroku Sądu Okręgowego w [...] w części utrzymującej w mocy pkt III. A, III. B i IX tenoru wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 17 października 2014 r., sygn. II K .../08 i przekazanie sprawy Sądowi II Instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Okręgowy wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym obrońcy skazanych oraz skazani P. G. i A.P. poparli złożone kasacje a prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie kasacji, jako oczywiście bezzasadnych.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wszystkie kasacje obrońców skazanych podniosły zarzuty naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. przez nienależyte rozważenie oraz brak rozważenia zarzutów podniesionych w apelacjach. W kasacjach obrońców skazanych A.P. i D.S. wprost wskazano na naruszenie tych przepisów (w kasacji obrońcy D.S. w pkt I) natomiast w kasacji obrońcy skazanego R.G. podniesiono zarzuty obrazy prawa materialnego i art. 440 k.p.k., jednakże jak trafnie podkreślił prokurator w odpowiedzi na kasację „w swej istocie zmierzają podobnie jak apelacja, do podważenia ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie i oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd I, jak i II instancji”, a z uzasadnienia tej kasacji wynika, że skarżący podniósł zarzut nienależytego rozpoznania zarzutów apelacyjnych (naruszenia prawa procesowego art. 7 i art. 5 § 2 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych).

W uzasadnieniu Sądu odwoławczego znajdują się argumenty uzasadniające ocenę sądu II instancji dotyczącą dowodów przeprowadzonych przed tym sądem oraz zmian dokonanych w wyroku sądu pierwszej instancji. Bezsporne jest również to, że sąd odwoławczy uznał, iż sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił wyjaśnienia oskarżonych, zeznania świadków (wymieniając ich nazwiska) i w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, za wyjątkiem ustaleń odnośnie czasokresu popełnienia przestępstwa zarzuconego D. S. oraz M. F. w pkt I aktu oskarżenia. W rozważaniach sądu odwoławczego zawartych w całości na k. 13-17, poza rozważaniami dotyczącymi

uzupełniającego postępowania dowodowego przeprowadzonego przed sądem II instancji, dokonanych zmian w wyroku sądu pierwszej instancji i oceną wymierzonych oskarżonym kar oraz stanowczym stwierdzeniem aprobaty dokonań sądu pierwszej instancji nie przedstawiono argumentów, które wskazywałyby z jakich przyczyn tę aprobatę Sąd wyraził.

Oczywistością jest, że stopień szczegółowości rozważań Sądu odwoławczego, poczynionych w wykonaniu dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k. uzależniony jest od jakości oceny dokonanej przez Sąd I instancji. Jeżeli ta ocena jest wszechstronna, pełna i logiczna oraz wsparta zasadami doświadczenia życiowego, to wówczas Sąd odwoławczy zwolniony jest od równie drobiazgowego odniesienia się do zarzutów apelacji kwestionujących rzeczoną ocenę.

W przedmiotowej jednak sprawie w uzasadnieniu sądu odwoławczego, poza ogólnymi stwierdzeniami aprobowującymi dokonania sądu pierwszej instancji, nie podniesiono żadnych argumentów odnoszących się do podniesionych w apelacjach zarzutów. Zgodnie z art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy zobowiązany jest podać w uzasadnieniu wyroku „dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne”. Brak jakiegokolwiek zdania wyjaśniającego w uzasadnieniu wyroku dlaczego zarzuty apelacji okazały się niezasadne prowadzi do konstatacji zasadności także zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k., który nakazuje „rozważyć wszystkie zarzuty wskazane w środku odwoławczym”. Te niedoskonałości uzasadnienia sądu odwoławczego uniemożliwiają kontrolę zasadności jego wyroku i przesądzają o zasadności wskazanych zarzutów kasacji, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

